

Günün en geç saatinde Çkar Halk Gazetesi

Sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü
hakki tarık us
Basıldığı yeri:
VAKİT MATBAASI
Ankara caddesi VAKİT Yurdu

7

EYLÜL 1942
PAZARTESİ

Numara: 1084 Sene: 4
Tel: 25872 Posta kutusu: 24

Bu Akşam

**Dünya harb,
Kedi ve bank
Mikâyesi**

Yazar: **SADRI ERTEM**

BUTUN tahripine, bütün fa-
cialarına rağmen harp huzu-
rını alamyor, kemal noktasını bulamyor,
ve mütemadiyen zonklayan bir gıba-
halinde ıztırap veriyor.

Her harp iki veya daha ziyade dev-
let arasında taraflardan birinin ke-
nâi düşüncelerini başkasına cebir kuv-
veti ile kabul ettirmek için yapıyor.
Şu halde her harbin gayesi, bir tarafı
mağlûp etmek, mağlûbiyeti kabul et-
tirmek, yani karşı tarafın şartlarına
bir sulha esas yapabilmektir. Dört
senelik harp devresinde iki taraf bir-
birini istediği şekilde yani diye ge-
tirmek tarzda mağlûp etmemiş. Her
tarafa zafer ümid, hâlâ kuvvetli bir
surette yaşamaktadır. Bu maksada
zafer ulaşmak ümidli muharipler için
terkedilmiş değildir. O halde bu harp
daha ne kadar uzıyacak?

Harbin uzaması için bütün şartlar
mevcuttur. Bir yandan müttefikler
kendilerinin harp ekonomisine intibah
ettirecek şekilde nizamlanmaktadır.
Öte yandan Almanya harp uzat-
ma sürdükçe kendisine faydalı
olabilecek bir durum ve ham madde sa-
halarını eline geçiriyor. Müttefikler
Amerikanın imkânlarını rasyonel bir
şekilde işletmeye çalışıyorlar. Cenup
Amerika bu harpte bir depo halinde
Anglo Saksonlar yanında yer tutma-
aktadır.

Ukraynanın tarlaları, maden saha-
ları, Kafkasların inbat kuvveti fazla
sahaları Almanyanın emrine tabidir.
Bunlar bugün için değilse bile yarın
için harbi uzatmaya imkân verecek
vasıtalarlardır. Bugün ise muharipler
harbi idame edecek vasıtalara bol bol
mahiyyetler.

Harbin bugüne kadar inkıfâat se-
râ bütün tahripine rağmen bir su ka-
narında balıkla kedinin mücadelesi il-
andirmektedir. Kedi denize atlayıp
balığı yakalayacak halde olmadığı el-
bi, balık da denizden karaya çıkarak
kediye kovalayacak vaziyette de-
ğildir. Halbuki bu harp ancak ya karay-
a hükmederek, yahut denize hükmede-
rek nihayet bulur. Bugün bunlardan
hiçbiri de mümkün değildir. Şu halde
kedi ve balık birbirlerinin yıpranma-
sını, yorulmasını bekleyeceklerdir.
Bu yıpranma ve yorulma beklemek
için uzun zamana ihtiyac vardır. Al-
man bu müddet içinde kime yar olu-
rabilir?

Bunu ciddi olarak şimdiden söyle-
mek mümkün değildir. Fakat zaman-
ın talî gibi gence, atılana, cesura
ramolacağı tahmin edilebilir. Bu se-
bepten kati neticeleri almak için daha
çok zaman beklemek lâzımdır. Harp
bunun için uzun sürecektir?

İngilterede

**Kaçuk parçalarını
atmak cürüm
sayılacak**

Londra, 7 (A.A.) — Bugünden it-
baren İngilterede eski kaçuk parça-
larını atmak bir cürüm sayılacak ve
bu kanuna aykırı hareket edenler yüz
İngiliz lirasına kadar para cezasına
ve üç aya kadar hapis cezasına
mahkûm edilecektir. Bazı hallerde
her üç ceza birden verilecektir. Di-
ğer bazı hallerde ise para cezası 500
İsterine, hapis cezası da 2 seneye
kadar uzatılacaktır.

Ruzveltin şahsî mümessili Vilki bugün öğleden sonra Ankaraya geldi

Bugün memleketimize gelen Vilkinin altı poz

**Memleketi-
mizde 3 gün
kalacak**

*Kahirede beyanatta
bulunarak dedi ki:*

**Batı çölündeki
muharebe**

**Napolyonun hezi-
metile neticelenen
muharebe kadar
mühimdir**

*Mısır tehdit eden istila
tehlikesi ortadan kalkmıştır.*

Ankara 7 (En Son Dakika'nın sure-
ti mahsusada giden muhabirinden te-
lefonla) — Amerika cumhurbaşkanı R.iz
veltin şahsî mümessili Vened Vilki
bugün saat 14.30 da bir Amerikan
tayyaresiyle Ankaraya geldi. Hava
meydanında Amerikanın Ankara bü-
yük elçisi Şteynhart, İngilterenin An-
kara büyük elçisi Sir Knaçbul Hüge-
sen, Sovyet ve Çin sefaretî mümessil-
leri, hariciye vekâletî protokol u-
mum müdürü, hariciye vekâletî kale-
mî mahsus müdürü, Türk, Amerikan
ve İngiliz gazete ve ajans muhabirle-
ri tarafından karşılandı.

Amerika büyük elçisi Vikiyi selâ-
ladı ve orada hazır bulunan kordipo-
matige mensup zevata takdim etti.
Bundan sonra Vened Vilki, Ameri-
ka sefirî ile birlikte otomobile binerek
sefirin ikamet ettiği binaya hareket
ettiler.

Vilki, uzun ve yorucu bir yolculuğa
rağmen çok neşelidir.

Bu akşam Amerikan sefaretinde bir-
çok verilecek bir gayda müttefik dev-
letler mümessilleriyle Türk Amerikan
ve İngiliz gazetecileri hazır buluna-
caklardır.

Hariciye Vekili Numan Me-
nemioğlu yarın akşam Vilki se-
refine bir ziyafet verecektir. Çar-
şamba günü Vilki muhtelif ziyaret-
lerde bulunacaktır. Amerikan mü-
messilinin perşembe gün tayyare-
le şehrimizin Tahrân ve Moskova-
ya hareket edeceği zan edilmektedir.

Köylenildiğine göre Vilkinin An-
karayı ziyaretten maksadı, Ameri-
kanın harp gayretleri hakkında
Türk hükûmetine malûma vermek
ve harpten sonraki dünyanın tar-
zını içinde Türk hükûmetinin gö-
rüşünü öğrenmektir.

Kahire, 7 (A.A.) — Ruzveltin
şahsî mümessili Vilki batı çöl cep-
hesini ve sekizinci İngiliz ordusu
kumandanı general Montgomery'yi
ziyaret etmiştir. Vilki, cepheden
dönüşte muharebe sahâsından edin-
diği intibaları şöyle anlatmıştır:

— Batı çölünde mühim bir mu-
harebe verilmiştir. İntibahı sudur-
ki, bugün sözde Mısır tehdit eden
istila tehlikesi ortadan kalkmıştır.
Tabii mihver kuvvetleri yokedilmiş
sayılmaz. Fakat son muharebe-
vaktiyle Napolyonun hezimetine
neticelenen muharebe kadar ehem-
miyetlidir. Meydan muharebesinde-
ki müşahedem, bu harp cephesinin
daha fazla harp malzemesi gönde-
rilmesine lüzum göstermiştir.

Amerikan mümessili, cepheyi zi-
yaret ederken etrafı bombalar
düşmüş ve bir mihver uçağı da ha-
vada cereyan eden hava muharebe-
sinde düşürülmüştür.

**Gelecek cumartesi
ramazan**

İstanbul müftülüğünden:
12/ Eylül/ 342 cumartesi günü
ramazanı şerifin iptidâsı olduğu ilân
olunur.

Başvekilin Trab- zondaki tetkikleri

**Münakalat, Ziraat ve iktisat vekilleri
de memleketin muhtelif yerlerinde
incelemeler yapıyorlar**

Trabzon, 7 (A.A.) — Başvekilimiz
dün öğleden evvel ikametgâhlarında
calışarak bazı ziyaretleri kabul etmiş
ler öğleden sonra askeri mülki mües-
seseleri ve bazı imalat haneleri gez-
mişlerdir. Başvekilimiz, buhâfize Ak-
caabat kazasına gitmişler ve keşif
bir halk kütlesi tarafından karşılan-
mışlardır. Başvekilimiz belediye par-
kına giderek bir müddet kalmışlar ve
halk ile konuşmuşlardır.

Gece umumî müfettiş tarafından
gereflerine bir ziyafet verilmiştir. Baş-
vekilimiz yarın Başkale'ye hareket
edecektir.

**MÜNAKALAT VEKİLİ MALATYA-
DA**

Malatya, 7 (A.A.) — Münakalat
vekilî amiral Fahri Engin dün şehri-
mize gelmiş ve bağda vall olmak üzere
vilyet ve parti erkânı tarafından
karşılanmıştır.

Bu sepe sonunda

**Amerikada
Harp sanayii
fabrikalarında**

**4,5 milyon Ameri-
kan kadını
çalışacak**

Washington, 7 (A.A.) — Bu senenin
sonunda harp sanayii fabrikalarında
4,500,000 Amerikan kadını çalışacak-
tır.

Londra, 7 (A.A.) — İngiliz baş-
vekil muavini Atli, harbin ilk üç
senesinde tam olarak İngiltere
harbe iştirak etmiştir, demistir.

Başvekil, muavini şöyle devam
etmiştir:

14-60 yaşında herkes İngiltere-
de herhangi bir müdafaa işinde
çalışmaktadır. Bu 22 milyon insan
demektir. Bu seneki top istihsal-
mız geçen senekinkinkini iki kere
aşırmıştır. Gıda maddelerimizin üçte
ikisini şimdi kendimiz elde etmek
teyiz.

Münakalat vekili resmi ziyaretle-
den sonra bez fabrikası ile demiryol-
ları işletme tesislerini tetkik etmiş
ve buradan şehre kadar uzatılmamış
kararlaştırılmış bulunan demiryolu
nun yapılmasına bir an evvel başlan-
ması için alâkadarlara icabeden emir-
leri vermiştir.

Malatyalılar, istasyon ile şehir ara-
sındaki münakale güçlüklerini orta-
dan kaldıracak olan bu kararı büyük
bir sevinçle karşılamışlardır.

ZİRAAT VEKİLİ ARİFİYEDE

Adapazarı, 7 (A.A.) — Ziraat
Vekili Şevket Rasit Hatipoğlu dün
Arifiyeye gelmiş, vali ile parti ve
halkevi başkanları tarafından kar-
şılanmıştır.

Vekil, Arifiyede ki elma fidan-
lığı ile tohum islah istasyonunun
çalışmaları ve verimleri üzerinde
tetkiklerde bulunduktan sonra,
Adapazarına gelerek, demir ve
tahta fabrikalarını görmüştür.

Ziraat Vekili Gökgeören-gözü-
nün kurutulmasından sonra mey-
dana çıkan araziye ve burda köy-
lî tarafından kısmen ekilmiş bu-
lunan topraklardaki mahsul vazı-
yetini yerinde tetkik eyledikten
sonra Hendeğe gitmiştir.

Hatipoğlu, demir ve tahta fab-
rikalarındaki tetkiklerinden sonra
kuruluşundanberi kenderinden
beklenen verim elde edilemeyen bu
iki müessesenin islahı işini birinci
derecede ehemmiyetle gözönünde
bulunduracaklarını söylemiştir.

**İKTİSA TVEKİLİNİN
TETKİKLERİ**

Zonguldak, 7 (A.A.) — Havzamız,
da tetkiklerde bulunmakta olan İktı-
sat vekili Sırrı Day yanındaki vekil
müdürün ile cumartesi günü Kara-
bükteki demir ve çelik tesislerini
gözden geçirdikten sonra dün Zongul-
daka gelmiştir.

İktisat vekili vilâyetin, partiyi ve
belediyeyi ziyaretlerinden sonra Zon-
guldaki Kozluaya bağliyacak olan de-
miryolu üzerinde açılmakta olan tü-
neli görmüşlerdir.

Sırrı Day Havza içinde kömür is-
tihsal ve amele işleri üzerindeki tet-
kiklerde bulunduktan sonra bu akşam
şehrimizden ayrılmaktadır.

Günün Manası

**İntihar mı edecek,
iltica mı?**

Yazar: **BİR MUHARRİR**

SOVYETLERİN Karadenizde en
son büyük fihmanları Novrosi-
ski de Almanlar tarafından zaptedil-
miş, dedikodusu uzun zamandanberi
dillerde gezen Rus donanmasının de-
rede barınabileceği meselesi birinci
plâna geçti.

Karadenizde bu büyük floyu koru-
yabilecek iki liman, Sivastopol ve
Novrosiski de mihverin elindedir. Rus
donanmasının burarlardan başka yer-
lerde, mesela bugün mihver tehdidi
altında bulunan Tuapsede veya Ri-
tunda sığınmasına hiç kimse ihtimal
vermediği için herkes soruyor: Bolşevik
filosu intihar mı edecek, yoksa
Türk kıyılarına iltica mı?

Henüz Batuma kadar bütün Rus
kıyıları mihver tarafından işgal edil-
mediği için bu donanma, muhtâc oldu-
ğu malzemeyi tedariik edebilir. Hava
taarruzlarını ve muhtemel denizala
hücumlarını göze alabilirse açık
denizlerde bir müddet avare dolaya
çaktır; fakat bugün Rus kıyıları mih-
ver tehdidi altında zaptedildiği takdirde,
bütün tahmin ettiğimiz gibi, bu filo
iki Akkütce bir mukadder olacaktı-
r. Ya intihar, ya iltica.

Rus donanmasını ele geçiremeyecek
harbî sonrast meseledir.

Mısırda

**Mihver kuvvetleri eski
yerlerine döndüler**

**İngiliz keşif kolları
faaliyette bulunuyor**

Kahire, 7 (A.A.) — Röyter ajansı-
nın hususî muhabiri bildiriyor:

Sekizinci ordunun seyyar kolları ta-
rafindan arasız takip edilen Romel
kuvvetleri bundan bir hafta önce Nij-
vadisine doğru ilerlemek üzere hare-
ket ettiği mevzilere dün akşam da-
mıg bulunuyordu. Düşmanın başka-
ca zırhlı kolları kara ve hava kuvvetle-
rimizin devamlı ateşi altında müte-
fik mayın sahâsının batısına çekilmiş-
lerdir. Şimdi Romelin ordusunda ciddi
boşluklar hasıl olmuş bulunuyor.

Kahire, 7 (A.A.) — Ortasark İngi-
liz tebliği:
~5.6 Eylül gecesi, şimal kesiminde
İngiliz keşif kolları faaliyette bu-
lunmuştur.

Cenup kesiminde, seyyar kolları
mız ve topçumuz, batıya doğru geri
çekilen düşmanı iz'aca devam etmiş
ve mayın tarlaları bölgesinin doğusuna
da düşman artçı müfrezelerine hücu-
a eylemişlerdir.

Muharebe bölgesi üzerinde hava fa-
aliyeti hafif surette artmıştır.

İtalyan tebliği

Roma, 7 (A.A.) — İtalyan orduları
umumi karargâhının 833 numaralı
tebliği:

Mısır cephesinin merkez çevresinde
dün bir savaş yapılmış ve bu savaş
esasasında düşmana hissolunur derece-
de mühim zayıat verilmiştir.

NOVROSISK

**Alman kuvvetleri
tarafından
ZAPTEÖİLDİ**

**Stalingrad etrafın-
da şiddetli muhare-
beler devam ediyor**

Berlin, 7 (A.A.) — Alman başka-
nandanlığının hususî tebliği:

Sivastopolun düşmesinden sonra
Karadeniz Sovyet donanması için son
mühim harp limanı olan Novrosi-
ski kara ve deniz müstahkem mevki-
si küt etmiştir. Alman ordusuna mensup
Vurtemberg ve Badır kuvvetleri Ro-
men sulvarı, teşkikleri ile elbirliği ya-
parak çok güç topografya şartları in-
çinde yapılan ve günlerce süren istila-
kâm muharebeleri neticesinde büyük
muvaffakiyeti kazanmışlardır. Gan-
imî tahmin etmek henüz mümkün de-
ğildir.

Londra, 7 (A.A.) — Stalingrad in-
tikametinde yapılmakta olan Alman
taarruzu hem durdurulmuş hem de
Ruslar şehrin şimal batısında bir çok
noktaları Almanların elinden almış-
lardır.

Londra, 7 (A.A.) — Stalingradın
şimal batısında Alman taarruzu dur-
durulmuştur. Düşman ağır kayıplara
uğramıştır. Bir kesimde 6 mihver top-
kı tahrip edilmiştir.

Rus Karadeniz donanmasına men-
sup deniz uçakları 3 Alman devriye
gemisini batırmışlardır.
Mozdok kesiminde bir tepe için ya-
pılan çarpışmalarda düşman 800 kişi
kaybetmiştir.
Voronei kesiminde Almanlar bir te-

Hususî tebliğ

**Alman
denizaltıları
17 müttefik
gemi batırdılar**

Berlin, 7 (A.A.) — Alman umumî
karargâhı, aşağıdaki hususî tebliği
nagretmiştir:

Alman denizaltıları, birçok çetin
savaşlardan sonra Amerikanın doğu
sahilleri açıklarında, Atlantikte ve
Afrikanın batı sahilleri önünde düş-
manın 17 vapurunu batırmışlardır. Bu
vapurların hacimleri yekünü 108 bin
tona balığ bulunmaktadır.

peden gerç gelişmişlerdir.

Moskova, 7 (A.A.) — Kafkasyad.
Mozdok çevresinin iki kesiminde Sov-
yet hava kuvvetleri yüzlerce kamyon
ve takriben 2,000 Alman yok etmiştir.

Ruslar, Almanları Kafkas yamaçla-
rında işgal ettikleri üç köyün birinden
çıkarılmışlardır.

Moskova, 7 (A.A.) — Moskova
radyosu bu sabahki neşriyatına
başlarken cephedenki muhariplere
hitaben aşağıdaki sözleri söylemiş
ve kenderlerini sonuna kadar mu-
kavemele davet etmiştir.

Artık geri çekilmek için yerimiz
kalmamıştır. Düşmanı durdurmak
zamanı gelmiştir. Tek adım geri
gitmemeli ve millî topraklardan
düşmana bir karış yer bile verme-
melisiniz. Vatan size, ölmeye ka-
dar dayanmanızı emreliyor.

Kızıl askerler: İstiyor musunuz?
Bir tek adım bile geri gitmiyeci-
siniz. Memleketin mukadderatı siz-
zin elinizdedir. Düşmanı mutlaka
yenmeliyiz.

Bir harp esirinin defteri

Viside çıkan Marj mecmuası Al. manyada bulunan bir Fransız harp esirinin hatıra defterini neşrediyor. Okuyucularımıza bu defterden entesesan bir iki hülasa sunuyoruz.

Yatakhane, baraka onbaşımı Dargi, bahaniyesi sakalına kadar çekilmiş, gözü yatakhaneye gerilen ipere asılı gömlek ve donlarda uyanık düya görüyor. Hiç değişimiyen bir rüya. Uzaklara, Parise ait bir rüya. 22 aydanberi daima kendisini düşünür: 3 sevgili vücuta dair bir rüya.

Dargi yatağında dönüyor, bu hayalleri kovmak ister gibi gözlerini kapatıyor ve boğuk boğuk mırıldanıyor: "Uyumak... hiçbir şeyi düşünmeme..." gene uyumak...

İmkânsız. Sinirli bir hareketle batanijeyi atıyor, saatine bakıyor, daha yedi. Esirlerin mecburi uyuyuşu, atlarının bitmesine bir saat var.

Sabah çorbası içildikten, yoklanca bittikten sonra A koğuşunun misafirleri tekrar üstüste konmuş, yataklarına, henüz sıcaklığı geçmeyen çarşaf, ların arasına gömülüyorlar. Bugün bu baraka için angarye yok gibi. Bu istirahat saatlerinde esirlerin yegâne eğlencesi kendilerini hülya içerisinde unutmaktır.

Keşkin bir emir sesi, toplanma emri. Koğuşta 30 harp esiri yataklarımdan kalkıyor ve bir makine gibi gilyinıyor.

Bir gürültü, bir işleme sonra bir sessizlik. Bir Fransız tercümanla beraber iş sefi odamıza girmişler. Bu çok korkulan ve çok sayılan bir adamdır. Adı Volfdur. Çok uzun boylu, çok zayıf bir adam, ustura ile kazınmış başı pırıl pırıl parlıyor. Üzerinde üniformaya çok benzeyen yeşilimtrak renkte bir takım elbise var. Şimdilik: bakışını üzerimde dolaytırmakla iktifa ediyor. Bu bakış arasında birimizin üzerinde toplanıyor, o vakit sefi tek gözlüğünü düzeltiyor, oturuyor ve alımlı elleri arasında önünde ağır kocaman bir defteri okumaya başlıyor.

Harp esirleri onun sükûtuna hürmet ediyorlar ve bekliyorlar. Biliyorlar ki bugünkü istigballeli kararlarından hiç dönmeyen kıbar fakat merhametsiz adamın elindedir.

Mösyö Volf mahallî çalgıma bürosunun mümessili gibidir, harp esirlerini çalıştırmak isteyen fertler ve müesseseler kendisine başvururlar. Vazifesi işçi toplamaktır. Bu kolay bir vazifedir. Rastgele bir seçimden ibaret. Herhangi bir iş için mösyö Volf tarafından seçilen harp esiri bu iş hakkındaki fikrini, memnuniyetini v. ya memnuniyetsizliğini söylemek hakkına malik değildir. Teklifine itaat etmek yahut imkân olursa hileve başvurmaktan başka çare yoktur.

Bir esirler kampında yalnız mütchassis işçiler bahçiydirdi. Çünkü onlar istedikleri gibi iş bulabilirler. Ötekiler ve bilhassa tahsil görmüş insanlar buranın en feci şartları içerisinde bulunanlardır. Bunlar rastgele her işe sevk edilir. Mösyö Volfun keyfine ve arzusuna göre herhangi bir yerde kullanılabılır.

Bir harp esirjına hatırlardan geçen işler başlıca şunlardır: Şimendifer veya otomobil yolu yapmak, Kanal açmak, taş ocaklarında, madenlerde çalışmak. Bu işlere bir defa girmiş olanlar oradaki hatıralarını imkânı yok unutmazlar. Buralarda ağırlıklarının çoğunu, sıhatlerinin bir parçasını ve eziyet çekenlerin dualarını kabul eden bir Allaha olan imânlarını tamamen kaybeden arkadaşlar tanırım.

Mösyö Volf defterlerinden burnuna kâğıdı ve buzdan bakışları altında hepimizi süzdü.

Her şeyi kötü görmeye hazır olan harp esirleri için mösyö Volf bir nevi esir tüccarıdır.

Haftada iki defa esirler sabahleyin toplanırlar. Karargâhta bu toplantıya bir ad verilmiştir: Esir pazarı.

Mösyö Volf tekrar defteri üzerine eğildi. Bir ismi sökmeye çalıştı ve sonra anlaşılabilir bir şekilde telaffuz etti. Bu ismi sahibi de tanıyacaktı, fakat bereket versin ki mösyö Volf, tan sonra Fransız tercüman da aynı ismi çağırıyor.

— Trenkar

Trenkar kalabalığı vardı ve yaklaşı. Sakin görünmek istiyordu. Fakat yüzü endişesini gösteriyor. Burada bulunmaktan memnun olmadığı belli. Tercüman mösyö Volf esirini fişini uzattı. Bu fişte Trenkarın esir olduğu günündenberi nerelerde bulunduğu ve neler yaptığı yazılıdır.

Mösyö Volf sorguya başladı: — Hastaneden çıkmışsınız öyle mi? Romatizmanız mı varmış? Daha evvel nerede çalışıyordunuz?

Trenkar tercümana doğru eğildi: — Ona kanalda çalıştığımı söyleyin. Bütün kişi aygıtı karlar ve sular içerisinde yürüdü. Bu yürüyüşter romatizma bana yadigar kaldı.

Mösyö Volf esirin cevabını tercüman ettirdi. Karşısındaki adamı bakışları,

nın ağırlığı altında ezdi. Trenkar endişe içerisindeydi. Mösyö Volf yeniden esirin fişini okudu.

— Siz otobüs şoförünüzüz öyle mi? Karar tercümanın kulağına fislanı ve not alan tercüman' hükmü Trenkara bildirdi:

— 1272 numaralı esir, taş ocaklarına.

Trenkar taş kesildi. Bir itiraz hareketi yapar gibi oldu, yalvaran bir beklide kudretsizliğini ilan eden tercümana bakı. Artık davası kaybolmuştu. Trenkar işsiz kütleye karışmıştı. Bir tek hüviyeti var: Taş ocaklarında çalışan 1272 numara. Taş ocakına gidecek, bütün gün taş kırarak ve taşıyacak.

Harp esirleri arasında en çok sevgimli kazanan bu işsizlerdirdi. Bugün Batıda bir çiftlikte çalışır köylü oldular, yarın bir ormanda odun keserler oduncu olurlar. Yerleri ve işleri arzulara göre değişir, bir işte çalışırlar, alışırlar ve ertesi gün başka bir mesleğe verilirler.

En akıllıları en kuvvetlileri kararlarmı vermişlerdir. Her şeye mütevekkil olmak.

Burada yeni gelene şu nasihat verilir: — Senin bir tek hakkın var, sükût etmek hakkı; bir tek serbestin var, rüya görmek serbestisi.

Harp esiri, bir gün kurtulmak ümidine maliktir, fakat ümit her taraf, tan rüzgârı maruz bir aleve benzer, rüzgâr istediği vakit istediği yerden eser, Aleve ekseriya sönmek tehlikesiyle karşılaşır. Harp esiri ayaklarının altında toprak yoktur sanır, nefret dudaklarına kadar yükselir ve kendini boğazının kucakına bırakır.

Yugoslav kralının nutku

istikkale güvenle bakıyorun

Londra, 7 (A.A.) — Yugoslavya kralı Piyer 19 uncu yıldönümü münasabıyla bu akşam radyoda milletine hitaben söylediği bir nutukta demiştir ki:

İstikkale güvenle bakıyorum. Yugoslavya tekrar kalkınacaktır. Yugoslavyamızda tedhiş ve ölüm hakimdir. Babamı kurban eden aynı el ve aynı ruh hâli öldürücü faaliyetine devam ediyor. Amsız adalet gücü bütün katiller için ve onların suç ortakları için yaklaşılmaktadır. Topraklarımızda onlarca düşman tümen bulundurulmaktadır ve muharip kuvvetlerimiz düşmanla çarpışmakta ve şimdiki yaklaşan kış için hazırlanmaktadır. General Mihajlovic takip ediniz ve yalnız o işaret verdiği zaman harekete geçiniz.

Savaşa Fransa tarafından verilen pasaportlar

24 memleket tarafından tanınacak

Londra, 7 (A.A.) — Birleşmiş milletler grubuna mensup 27 memleketten 24 ü savaşa Fransa tarafından verilen pasaportların yürürlüğünü tanımıştır. Bu suretle savaşa Fransanın verdiği vesak bütün büyük Britanyada manda altındaki memleketlerde, Sovyetler birliğinde, Çin'de, birleşik Amerikada, Mısırda, İranda, Guatemala, Haytide, İzlandada, Panama, Kübada, Kostarikada, Salvador, Urugayda, Belçika ve Holandada müstemlekelerinde kabul edilmektedir.

İkinci yirmi iki geçiyordu. Bu saatte gongu kim vuruyordu? Hırsızlar! İlk düşüncem bu oldu. Fakat ev sahiplerinin nazarı dikkatini kendi üzerine çekmek için gonga vurarak kendin ilbar eden bir hırsıza bugüne kadar rastlamamıştım. Sirtma alelelece paradesümü geçirdim ve ihtiyaten el fenerimle tabancamı aldım. Koridoru usulca çıktıkdan sonra bir saniye nefesimi tutup dinledim. Ort yoktu. Sessizce koridorda ilerledim ve hole jenen merdivene vardım. Ay bir bulut arkasına saklanmıştı. Ortalık zifiri karanlıktı. Burnumun önüne tuttuğum elmi bile görmek kabiliyetim yoktu. Basamakları teker teker iniyordum. Bir çıkırdı işittim. Donakalmıştım. Karanlıkta yanımda birisi daha mı vardı?

Elektrik fenerimi yaksam, hakikati anlamak güç oluyacaktı. Fakat bir hisskabelvuku ile bu fikrimde caydım. Elimdeki tabancayı daha sıkı kavrardım, ve yoluma devam ettim. Nihayet hole imiş bulunuyordum. Aam o esnada ay bulutların arkasından çıktı ve etrafı aydınlattı. Heyecandan kalbim duracak oldu. Pencerelerin önünden bir hayalet sürünerek

Burdur tüccarları esirlerinin güzelleştirilmesi işine 121 bin lira teberrü ettiler

Burdur, 7 (A.A.) — Dün ticaret odasında bir toplantı yapan Burdur tüccarları "Burdur güzelleştirme", cemiyetine yeniden 26.000 lira teberrü etmişlerdir. Bu son teberrü ile gırlı 121 bin liraya varan cemiyet serimizin ana caddesine, parke döşenmesi işi ile mezarlık duvarlarının inşaatı ihale etmişlerdir. Bundan başka cemiyet yarım kalmış olan orta okul binası ile memleket hastanesinin tamamlanması işini de bugünlerde müteahhitlere verecektir.

Türkiye yüzme birincilikleri neticelendi

Adana, 7 (A.A.) — Yüzme birinciliklerine bugün de devam edilmisti. Alman teknik neticeler şunlardır:

200 metre serbest: İstanbuldan İbrahim birinci, Seyhanda Halil ikinci, Ankaradan Vedat üçüncü.

100 metre sırtüstü: İstanbuldan Kemal birinci, Seyhanda Yunus ikinci, İzmirden Hasan üçüncü.

1500 metre serbest: Seyhanda Mahmut birinci, Trabzon'dan İsmet ikinci, Kocaeli'den Sühey üçüncü.

Atlama: İstanbuldan Mustafa birinci, İçelden Seyfi ikinci İçelden Süley üçüncü.

Türk Bayrak yarışları: Seyhan takım birinci, İstanbul takımı ikinci, İzmir takımı üçüncü.

Müsabakalardan sonra yapılan umumî tasnifte Seyhan bölgesi 123 puanla Türkiye yüzme birincisi olmuştur. İstanbul 120 puanla ikinciliği, İzmir de 33 puanla üçüncülüğü kazanmışlardır.

Akyap limanı bombalandı

Yeni Delhi, 7 (A.A.) — Hava kuvvetleri umumi karargâhından tebliğ edilmiştir.

İngiliz bomba uçakları Birmanyada Akyap üzerinde bir akın yapmışlardır. Atılan bombaların hedef sahasında patladığı görülmüştür.

Münferiden uçan bomba uçakları Birmanya sahilı boyunca hareketla bulunarak Taungu civarında mühim hedefleri bombalamışlardır.

Mısırda Romel nasıl çekildi?

Londra, 7 (A.A.) — Röyter ajansının sekizinci ordu nezdindeki muhabirinden:

Romel gitti. Dünkü pazar günü cenuptaki mayın tarlalarının kenarında ancak gayet hafif bir tank savaşı tozu duvarı kalmıştır. Sekizinci ordu muharebeyi kazanmıştır. Buna şüphe yoktur. Alman Afrika kuvvetlerinin İtalyan seyyar kuvvetleriyle desteklenerek bundan 7 gün evvel müttefik hatına taarruz ettiklerini gördükten sonra general Mongomerinin karar gâhında hiç kimse bundan şüphe etmemektedir. Almanların 15 inci ve 22 inci son iki hücum tümeni ve İtalyan zırhlı kuvveti gerisinden doğru Romel takriben 10 bin mevcutu bir motorlulu piyade kuvveti sürmüştür. Bu kıtalar müdafaa mevzilerimizin cenup çevresine saldırmışlardır. Fakat hiçbir teşbir yapamadan geri çekilmişlerdir. Romelin partiyi kaybetmesinin önemli sebeplerinden biri İngiliz kumandanının bundan evvelki hatay

lara tekrar düşeceğini sabit bir fikir halinde zannetmesiydi. Halbuki Romel aldanyordu. Diğer bir sebep de hareketlere durgunluk geldiği sırada sekizinci ordunun rekor denilecek kadar kısa bir zaman zarfında kılışyetli yeni malzeme almış olmasıdır.

Romelin ricatı iyi hazırlanmış ve ihtiyatı yapılmıştır. Alman Afrika kuvvetleri ne taşıyabildilerse alıp götürmüşlerdir. Birçok tank elimizde değildir. Daha başka tanklar tabir edilmis ve bir çoğu da kullanılmaz hale getirilmiştir. Alman ricatını bozguna çeviremedik. General Montgomeri şimalden ve doğudan baskıya devam etmekle beraber düşmana yeni

KARA ELMAS

19 İngilizceden çeviren: VEHIP TAYLAN

geçiyordu. Bir an ay ışığı profilini aydınlattı. Hayret! Bu adam Douglas Ediston'dan başka kimse değildi.

Fakat bu defa alkolden tesiri altında değildim. Yanılmama imkân yoktu. Bu saatte Douglasın holde işi neydi? Ne sebebi gongu vurmuştu? İkinci defadur ona bir sara nöbetini müteakip gece yarısı rastgeleyordum. Doktorun ifadesine göre o şimdiki bitap b uykuya dalmış bulunmalıydı! Norfolk şatosunun estarnı bu aptalın şahsında mı aramak lazım geliyordu?

Elektrik fenerinin düğmesinin çevirdim. Mahruft ışık huzmesi bir an için gongun sarı renkli perin levhast üzerinde tevakül etti, ve sonra silâh dalresinin kapağına çevrildi. Kapağı ar. dıpa kadar açıldı:

Douglasın silâh dalresinde işi neydi? Bu suali hatırlama getirince birden endişe hissettim. Garip bir korku sanki hançerimi düğümliyordu. Sanıld esrarengiz bir kuvvet beni kapiya doğ

Röportajcularla röportajlar

Herkesi konuşturanların kendileri nasıl konuşurlar? Röportajcılar korkulur mu? Evet, korkulur!...

Onlar...

Röportajcı eline kalemi ve kâğıdı aldığı zaman, ifadesi alınan meşhur, bir mahkûm gibi ürperti duyar. Çünkü, kravatı üstündeki horoz iğnesinin, horoz iğnesi yazılmasından korkar, ister ki horoz iğnesi yerine inci iğnesi yazılsın!...

Meserret Lutasathanesinde ifade veren bir şair ister ki mülakatı Beylerbeyindeki yalınsa yapılmış gibi olsun!

Röportajcı

Röportajların çok zaman muhatabile karşı karşıya yapmaz. Bazen muhabir, konağın üst penceresinde röportajcı da kapı dışında kalır ve böylece konuşmak mecburiyetini duyar...

İlk konuşma

Veridun Kandem'r söylüyor: Yazan: KADRI KAYABAL

BİRKAÇ GÜNE KADAR (HABER) de

Çevalya satın alınacak

Münakalâ Vekâleti Devlet limanları İşletme Umum Müdürlüğünden

Yıllık ihtiyaç olarak 15000 adet Ereğli, 5000 adet kok, 3000 adet orta pasa ve 1000 adet küçük pasa çevalyesi satın alınacaktır.

Taliplerin 15.9.942 akşamına kadar numunelerle birlikte "telle sarı" mak suretile takviye edilmiş çevalye teklifleri terhihan teklif edilecektir. Tekliflerin idare merkezindeki Levazım Müdürlüğüne tevdi etmeleri ilâz olunur.

(9703)

Inhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1. — 4223 Sayılı kahve ve çay inhisarı kanunu

nun muvakkat üçüncü maddesi hükmüne tevfi kan 7.10.942 tarihinden itibaren inhisar kahve ve çayı inhisar idaresince yeni fiatlarla satışı çıkartılacak ve tüccar tarafından yapılagelmekte olan satışlara nihayet verilecektir.

2. — Kahve ve çay ticaretile istigal edenlerle ticaret maksadile bu maddeleri ellerinde bulunduranlar 7.10.942 gününden itibaren 48 saat zarfında mevcutlarını bir beyanname ile en yakın inhisarlar idaresine bildireceklerdir.

lara tekrar düşeceğini sabit bir fikir halinde zannetmesiydi. Halbuki Romel aldanyordu. Diğer bir sebep de hareketlere durgunluk geldiği sırada sekizinci ordunun rekor denilecek kadar kısa bir zaman zarfında kılışyetli yeni malzeme almış olmasıdır.

Romelin ricatı iyi hazırlanmış ve ihtiyatı yapılmıştır. Alman Afrika kuvvetleri ne taşıyabildilerse alıp götürmüşlerdir. Birçok tank elimizde değildir. Daha başka tanklar tabir edilmis ve bir çoğu da kullanılmaz hale getirilmiştir. Alman ricatını bozguna çeviremedik. General Montgomeri şimalden ve doğudan baskıya devam etmekle beraber düşmana yeni

kayıplar verdimelde iktifa etmiştir. Muharebe harbin bir dönüm noktası olabilir ise de askerî seferimiz bir sun şimdilik Mısır'dan tehdidi uzaklaştırdığı kanaatini beslemekte iktifa ediyorlar.

Romel geçen pazartesi günü muharebenin başlangıcında Ruveysatla El-himeyte bölgesi arasında ilerlediği görülmüştür. O akşam zırhlı kuvvetlerimize karşı ve bazı Amerikalı efrat bu hücumu önlemişlerdir. O gece ve ertesi sabah Romel zırhlı kuvvetlerimize bir uç sokmak için yaptığı gayret esnasında daha başka zırhlı kuvvetleri içeri sürmüştür. Bu uç salı günü İngilizler tarafından püskürtülmüştür.

yorsam da hatırlayamıyorum. O derese şaşkınlığa uğramıştım. Ancak arkadaşım Kolsu albayın cesedi üzerine eğilmiş görünce aklım başıma geldi gibi oldu.

Kols fikrini izah etti: "Darbe var kuvvetle indirilmiş ve ölüm anide olmuş", dedi.

Ben pürheyecan söze karıştım: "Katilğin kim olduğunu biliyorum, dedim, ve üç defadur Douglasa nasıl rastladığımı anlattım.

Kols izahatımı dikkatle takip etti. "Senin bu ifşaatın çok kıymetli bir delil teşkil edebilir", dedi. "Fakat şimdilik bunları bir tarafa bırakıp burada olup bitenleri anlamaya çalışalım.

Maktul çalgıma odası silâh dalresini ayıran perdeden birbuçuk metre kadar mesafede, başı ayaklı saat istikametine, yatıyor. Sol taraftaki küçük kan biriktirici makûlün yerinden kaldırılmadığına delalet etmez mi?"

O halde esigi geçtiği sırada darbe arkadan indirilmiş olacak. Perdenin solunda bir elektrik düğmesi var. Albayın, düğmeyi çevirdiği esnada, daha evvelce odaya saklanmış olan katil tarafından öldürülmüş olması kuvvetle muhtemeldir."

Mahut hançer iki küreğinin arasına saplanmıştı!

İLK TAHKİKAT

Müteakip beş dakika zarfında olup bitenleri, zihnim her ne kadar yoru

EN SON DAKİKA

Küçük İlanlar Kuponu

Bu kupona eklenerek gönderilecek iş arama ve iş verme ilanları En Son Dakikada parasız neşredilecektir. İlanların gazetede görüldüğü şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Evlenme teklifi gönderen okuyucuların mahsus kalmak üzere sarı adreslerini bildirmeleri lazımdır.

Evlenme teklifleri:

* Yaş 28, orta boylu, kara gözlü, kara kaşlı, güzelce oturan dul bir bey, lerini mükemmel bilen, kimsesiz bir bayan, ayda en az 80 lira maaşlı, 30-35 yaşlarında bir bayla evlenmek istemektedir. (Salacak 7) remzine müracaat.

* Yaş 28, boy 1,58, kilo 65, balık etinde bir çocuğu bulunan dul bir bayan, bir evi ve eynası olan 30.35 yaşlarında ayda 100-120 lira kazanan bir bayla evlenmek istemektedir. (B.T. 45) remzine müracaat.

Aldınuz:

(Ateş 6) (A.G.) (B.P.) (Bulunmaz) (E.N.S.) (F.D.K.) (İdeal kadın) (Kın.) (Kaynak) (Karcin) (Lale 11) (M.E. 49) (Negen) (Nahide) (Nelli) (N.G.K.) (P.A.) (Pul) (S.A.S.) (Samimiyet)

İşçi Gençler Aranıyor

Mensucat fabrikaları talebathanesinde çalışmak üzere 16-17 yaşlarında işçi gençlere ihtiyaç bulunmaktadır. İstiyenlerin Fatih Alapazari Refah sokak numara 47 ye pazadan maada her gün sabah ondu 12 ye kadar evrak, vesakıyla birlikte müracaatları. (17634)

Satılık portatif yazı makinesi

Gayet temiz kullanılmış 10 eylli 942 perçembe gücü Sandal bedestahinde satılacaktır. Kıymetli 100 lira dir. (17041)

Amerikan tayyarelerinin akınları

Kahire, 7 (A.A.) — Ortasarkıdaki Amerikan kuvvetleri umumi karar gâhının bildirdiğine göre ağır Amerikan bomba uçakları 5 eylülde gün batarken Kandiyedeki elektrik santrali ile deniz tesislerine muvaffakiyetle hücum etmişlerdir.

Elektrik santralının işlemez bir hale getirildiği ve depolarla rıhtımlara tam isabetler kaydedildiği görülmüştür. Liman bölgesinde yangınlar çıkmıştır.

Bütün Amerikan uçakları ilerleme dönmüştür.

İngiliz bomba uçakları, aynı hareket esnasında Kandiy civarındaki uçak meydanlarını muvaffakiyetle bombalamışlardır.

Londra, 7 — (A.A.) — İngiliz ve Amerikan tayyareleri, şimali Fransaya gideceği hücumlarda bulunmuşlardır. Bulunya dokları bombalanmıştır. Bütün Amerika tayyareleri bu s. kından salimen dönmüştür.

Amerikan bomba tayyareleri, Fransada Abbevil ile Sen Omerdeki Alman tayyare meydanlarını ve bu civardaki tayyare iskeleleri yapan bir fabrika bombardman etmişlerdir. Alman tayyareleri şiddetli bir mukavemet göstermişlerdir. Beg Alman tayyaresi de sürmüştür. Bu akınlarda müttefik bomba tayyarelerine 400 avcı tayyare refakat etmiştir. Yalnız 2 Amerikan bomba ve 3 müttefik avcı tayyaresi kayıptır.

Vişi, 7 (A.A.) — İngiliz uçaklarının dün saat 11.30 da Rouene yaptığı akında ticarethanelerin bulunduğu bölge ile işçi mahallelerine 100 kadar bomba atıldığı öğrenilmiştir. Yaralıların sayısı, su ana kadar elde edilen haberlere göre, 150 yi bulmuştur. Bunların çoğunu kadınlar ve çocuklar teşkil etmektedir.

Uçaklar 3-4 bin metre yükseklikten ettikleri cihetle bombalar dağınık olarak muhtelif yerlere düşmüş ve geniş ölçüde tahribat yapmıştır.

Berlin, 7 (A.A.) — Alman savat uçaklarının dün Duvr civarında tayyare endüstrilerine ait önemli tesisleri bombaladıkları Alman radyosu tarafından bildirilmiştir. Diğer bir teşkil Tayms nehrı ağzında Suthent limanına taarruz etmiştir. Londra'nın şimalinde büyük bir fabrika ve İngiltere'nin cenup sahilinde bir liman kez bombalanmıştır. Dorçester limanındaki önemli askeri tesislere büyük bombalar atılmıştır.

Parti kongresi

C.H.P. Mehmet Geylani ocağı yıllık kongrenin yarın akşam saat 18 de Ankara caddesinde vilâyet konağı karşısında C.H.P. Eminönü nahiye merkezinde yapılacakı haber alınmıştır.